EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.6.2008
KOM(2008) 380 galutinis

2008/0122 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2001/470/EB, sukuriantis Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO PAGRINDAS IR TIKSLAI

1.1 Įvadas

2001 m. gegužės 28 d. Taryba priėmė sprendimą 2001/470/EB, sukuriantį Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose (toliau – sprendimas)[1], veikiantį valstybėse narėse, išskyrus Daniją, ir taikomą nuo 2002 m. gruodžio 1 d.

Europos teisminis tinklas civilinėse ir komercinėse bylose (toliau – tinklas) buvo sukurtas manant, kad laipsniškai kuriantis laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei reikia gerinti, paprastinti ir spartinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą. Tinklas taip pat turėjo padėti piliečiams siekti teisingumo bylinėjantis kitų valstybių narių teismuose, laipsniškai sukuriant visuomenei prieinamą informacinę sistemą.

2008 m. pradžioje tinklą sudarė 437 nariai, suskirstyti į keturias kategorijas, t. y. 102 įstaigos pasiteirauti, 140 centrinių institucijų (2 straipsnio 1 dalies b punktas), 12 ryšio palaikymo teisėjų ir prokurorų ir 181 kita teisminė valdžios institucija, aktyviai veikianti teisminio bendradarbiavimo srityje.

Komisija užtikrina tinklo susitikimų organizavimą, pirmininkavimą jiems ir teikia sekretoriato paslaugas. Įstaigų pasiteirauti susitikimai vyksta bent kartą per pusmetį. Nuo 2003 m. vasario 11 d. iki 2008 m. sausio 31 d. įvyko devyniolika susitikimų, t. y. buvo susitinkama vidutiniškai keturis kartus per metus. Nuo 2002 m. visi tinklo nariai susitinka kasmet.

1.2 Bendrosios pasiūlymo aplinkybės ir konsultacijos

Sprendimo 19 straipsnyje nustatyta, kad Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia sprendimo taikymo ataskaitą, prie kurios prireikus pridedami sprendimo pakeitimų pasiūlymai. Ataskaitoje nagrinėjami teisininkų galimybės kreiptis į tinklą, jų dalyvavimo tinklo veikloje ir galimybės visuomenei tiesiogiai kreiptis į tinklo įstaigas pasiteirauti klausimai.

Šis pasiūlymas remiasi plataus masto konsultacijomis, kuriose dalyvavo įvairūs susiję dalyviai, vykusiomis pirmiausia pačiame tinkle. Rengdama minėtą ataskaitą Komisija užsakė atlikti tinklo veikimo tyrimą (toliau – tyrimas); jis buvo atliekamas nuo 2004 m. gruodžio iki 2005 m. gegužės mėn.[2].

Remdamasi šiuo tyrimu ir nuo 2004 m. tinkle vykusiomis konsultacijomis Komisija pateikė sprendimo taikymo ataskaitą[3]. Šioje ataskaitoje, pateiktoje pagal sprendimo 19 straipsnį, Komisija padarė išvadą, kad iš esmės tinklas pagerino valstybių narių teisminį bendradarbiavimą.

Tačiau šioje ataskaitoje buvo atskleisti ir tinklo veikimo trūkumai. Komisija pažymėjo, kad išnaudotos toli gražu ne visos tinklo galimybės ir kad svarbu, jog jis turėtų priemonių, būtinų

---

1 OL L 174, 2001 6 27, p. 25.
2 http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.
3 COM(2006) 203 galutinis, SE (2006) 579.

savo užduotims atlikti. Vis dėlto Komisija pabrėžė tinklo, kaip pagrindinės priemonės siekiant sukurti tikrą Europos teisingumo erdvę, reikšmę.

2007 m. balandžio 19–20 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba kaip atsaką į šią ataskaitą priėmė išvadas dėl Europos teisminio tinklo[4].

1.3 Bendrasis pasiūlymo tikslas

Bendrasis pasiūlymo tikslas – sustiprinti tinklo vaidmenį gerinant valstybių narių teisminio bendradarbiavimą, pirmiausia siekiant, kad teisėjai ir kiti teisės specialistai veiksmingai ir konkrečiai taikytų Bendrijos aktus ir galiojančias valstybių narių konvencijas. Pasiūlymu taip pat siekiama sustiprinti tinklo vaidmenį padedant piliečiams siekti teisingumo bylinėjantis kitų valstybių narių teismuose.

Šie tikslai susiformavo įgyvendinant Hagos programą „Laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“, Europos Vadovų Tarybos priimtą 2004 m. lapkričio 4–5 d.[5] (toliau – Hagos programa), kurioje nustatyta, kad turi būti dedamos papildomos pastangos siekiant ateityje padidinti galimybes siekti teisingumo ir palengvinti teisminį bendradarbiavimą civilinėse bylose. Pasiūlymas keisti sprendimą, sukuriantį tinklą, pateikiamas 2005 m. birželio 2 d. Tarybos ir Komisijos veiksmų plane, įgyvendinančiame Hagos programą[6].

Pabrėžtina, kad nuo sprendimo, sukuriančio tinklą, įsigaliojimo, buvo priimtos, yra taikomos ar greitai bus taikomos kelios Bendrijos civilinės teisenos srities priemonės[7]. Konkretus ir veiksmingas visų šių priemonių įgyvendinimas susijęs su tinklo vaidmens stiprinimu, pirmiausia atsižvelgiant į tai, kad ateityje prašymų dėl informacijos gausės, taigi turėtų daugėti ir prašymų dėl bendradarbiavimo.

Be to, siekiant veiksmingai įgyvendinti su taikytina teise susijusius Bendrijos ir tarptautinius teisės aktus, tinklas turės laipsniškai plėtoti pagalbą nacionaliniams teismams ir kitoms valdžios institucijoms taikant užsienio teisę.

Taigi šio pasiūlymo tikslas – suteikti tinklui atnaujintą teisinį pagrindą, veiksmingesnį organizavimą ir sustiprintas priemones, kad ateityje Europos teisingumo erdvėje jis galėtų tapti svarbiausia visų civilinės teisenos subjektų bendradarbiavimo priemone.

---

4 Dok. 7152/07 JUSTCIV 48.

5 OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

6 OL C 198, 2005 8 12, p. 1.

7 Direktyva dėl teisinės pagalbos, taikoma nuo 2004 m. lapkričio 30 d.; Reglamentas „Briuselis IIa“, taikomas nuo 2005 m. kovo 1 d., Direktyva dėl kompensacijos nusikaltimų aukoms, taikoma nuo 2006 m. sausio 1 d., Reglamentas, sukuriantis Europos vykdomąjį raštą, taikomas nuo 2005 m. spalio 21 d., Reglamentas, nustatantis Europos mokėjimo įsakymo procedūrą, taikytinas nuo 2008 m. gruodžio 12 d., Reglamentas, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, taikytinas nuo 2009 m. sausio 1 d., Reglamentas dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“), įsigaliosiantis 2009 m. sausio 11 d., Reglamentas, keičiantis reglamentą dėl teisminių dokumentų įteikimo, taikytinas nuo 2008 m. lapkričio 13 d., taip pat šiuo metu priimami 2008 m. gegužės 21 d. Direktyva dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų ir Reglamentas „Roma I“ dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės.

2. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

2.1 Teisinis pagrindas

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – Sutarties 61 straipsnio c punktas, kuriuo Bendrijai suteikiami įgaliojimai priimti priemones teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose, kurios numatytos 65 straipsnyje ir kurios priimamos pagal 67 straipsnio 5 dalies antrąją įtrauką, laikantis Sutarties 251 straipsnyje nustatytos bendro sprendimų priėmimo tvarkos.

Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą, nėra jo saistoma ir neprivalo jo taikyti pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 1 ir 2 straipsnius. [Šis sprendimas netaikomas ir Jungtinei Karalystei bei Airijai, jeigu jos nepraneša apie savo norą dalyvauti pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 3 straipsnį.]

2.2 Subsidiarumo principas

Valstybės narės atskirai negali darniai ir deramai pasiekti šiame sprendime nustatytų tikslų – stiprinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą ir padėti asmenims, besibylinėjantiems kitų valstybių narių teismuose, siekti teisingumo; juos galima įgyvendinti tik Bendrijos lygiu, todėl Bendrija gali imtis priemonių, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nustatytu Sutarties 5 straipsnyje.

2.3 Proporcingumo principas

Siūlomo sprendimo tikslas – suderintai ir vienodai stiprinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą, iš esmės pasitelkiant jau esamas tinklo struktūras. Šiuo sprendimu netrikdomos valstybėse narėse jau veikiančios bendradarbiavimo sistemos, minimos 2 straipsnio 1 dalies b–d punktuose, ir siekiama gerinti įvairių tinklo narių bendradarbiavimą. Teisės specialistų dalyvavimas tinkle bus grindžiamas paskyrimu valstybėse narėse ir prisidės plečiant tinklo veikimo galimybes.

Taigi, pagal Sutarties 5 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame sprendimo pasiūlyme išdėstytos tik tos priemonės, kurios būtinos jame nustatytiems tikslams pasiekti.

3. POVEIKIS BIUDŽETUI IR FINANSAMS

Pasiūlyme iš esmės remiamasi glaudžiu valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimu bei finansinėmis priemonėmis, skiriamomis teisminiam bendradarbiavimui gerinti pagal 2007 m. rugsėjo 25 d. Sprendimą Nr. 1149/2007/EB, 2007–2013 m. laikotarpiui patvirtinantį specialiąją programą Civilinė teisena kaip Pagrindinių teisių ir teisingumo bendrosios programos dalį. Vienas iš konkrečių programos „Civilinė teisena“ tikslų – palengvinti tinklo veikimą. Išlaidos tinklo valdymui ir veikimui įskaičiuotos į daugiametį programos „Civilinė teisena“ finansinį paketą – 109,3 mln. EUR. Su programa „Civilinė teisena“ susijusioje 2007 m. darbo programoje tinklo valdymui ir veikimui numatyta skirti 3,25 mln. EUR. 2008 m. darbo programoje, kuri netrukus bus parengta, tinklo valdymui ir veikimui numatyta skirti 3,15 mln. EUR. Kalbant apie dotacijas veiklai, darbo programoje, pirmenybė teikiama projektams, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama geresniam teisėjų ir kitų teisininkų informavimui apie tinklą, geresniam tinklo nacionalinių įstaigų pasiteirauti veikimui ir glaudesniam šių įstaigų ir teisininkų bendradarbiavimui. Iš 2007 m. preliminaraus dotacijų

veiklai biudžeto – 3,5 mln. EUR – 1 mln. EUR gali būti skirta bendram nacionalinių projektų, kuriais siekiama gerinti teisminio tinklo veiklą, finansavimui.

4. IŠSAMUS PASIŪLYMO AIŠKINIMAS

4.1 Galimybė teisininkams dalyvauti tinklo darbe

- 2 straipsnio 1 dalies e punktas

Šia nuostata siekiama atverti tinklą teisininkams, tiesiogiai susijusiems su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose.

Prieš teisininkų įtraukimą į tinklo darbą Komisijos iniciatyva buvo surengtos išsamios tiek tinklo narių, tiek susijusių specialistų konsultacijos. Atsižvelgdama į šių konsultacijų rezultatus Komisija savo 2006 m. ataskaitoje siūlė, kad tinklas būtų laipsniškai atvertas ir kitiems teisės specialistams, įtrauktiems į teisingumo vykdymą. Civilinių bylų eiga labiausiai priklauso nuo šalių, dalyvaujančių valstybių narių teismų procesuose, todėl įvairūs teisės specialistai yra neišvengiami teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose dalyviai. Jų dalyvavimas gali suteikti papildomos naudos teismų praktikai Europos Sąjungoje ir padėti tinklui pasiekti savo tikslus.

Kai kurios valstybės narės jau paskyrė tinklo nariais nacionalinius antstolių rūmus arba nacionalines notarų tarybas[8].

Pagal šį pasiūlymą susijusiais teisininkais laikytini tik tie, kurie tiesiogiai dalyvauja konkrečiai taikant civilinės teisenos srities Bendrijos ir tarptautinius teisės aktus, kai vyksta teisminės ar neteisminės procedūros, pavyzdžiui, *sollicitors* ar *barristers,* notarai, antstoliai.

Atsižvelgiant į teisės specialistų ir jų klientų santykių asmeninį pobūdį, kuris neturi nei paveikti tinklo veikimo, nei būti veikiamas dėl to, kad teisininkai dalyvauja tinklo darbe, pasiūlyme nenumatomas tiesioginis ir asmeninis teisės specialistų kreipimasis į tinklą. Pagal sprendimo 2 straipsnį tinklo narėmis gali būti tik profesinės asociacijos, atstovaujančios įvairioms kiekvienos valstybės narės teisininkų profesijoms. Iš tikrųjų per konsultacijas dauguma sutarė, kad reikia atverti tinklą šioms profesijoms atstovaujančioms organizacijoms.

- 3 straipsnio 2 dalyje patikslinama, kad jei valstybėje narėje yra kelios tam tikrai teisininkų profesijai atstovaujančios asociacijos, valstybė narė turi užtikrinti deramą tos profesijos atstovavimą tinkle.

- 5 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa, susijusi su įstaigų pasiteirauti funkcijomis, buvo iš dalies pakeista siekiant nustatyti, kad įstaigos pasiteirauti pagal kiekvienos valstybės narės nustatytą tvarką yra tais pačiais tikslais, kaip ir kitų valdžios institucijų, ir 2 straipsnio 1 dalies e punkte minimų valdžios institucijų (teisininkų profesijoms atstovaujančių įstaigų) žinioje.

4.2 Su įstaigomis pasiteirauti susijusio teisinio pagrindo konsolidavimas

---

[8] Belgija, taikydama Reglamentą Nr. 1348/2000, paskyrė Nacionalinius antstolių rūmus, o Prancūzija, taikydama 1980 m. Hagos konvenciją dėl tarptautinės teisės kreiptis į teismą ir Tarptautinės civilinės būklės komisijos konvenciją dėl keitimosi informacija pilietybės įgijimo srityje, – Aukščiausiąją notarų tarybą.

6 straipsnyje minimų tinklo įstaigų pasiteirauti ir centrinių valdžios institucijų ryšiai buvo vienas iš klausimų, nagrinėtų vertinant tinklą. Šis peržiūros aspektas yra itin svarbus, siekiant pagerinti tinklo veiklą.

- Sprendimo 2 straipsnio 2 dalis buvo performuluota siekiant nustatyti, kad jei valstybė narė paskiria kelias įstaigas pasiteirauti, viena šių įstaigų turi būti pagrindinė. Pagrindinė įstaiga pasiteirauti visą savo veiklą turi skirti tinklui ir nevykdyti jokių kitų funkcijų, pvz., tų, kurias tinkle vykdo 1 dalies b, c, d (ir e (naujas punktas)) punktuose minimos institucijos.

Numatyta, kad šiai pagrindinei įstaigai pasiteirauti gali talkinti vienas teisėjas, jei tik pati ši įstaiga nėra teisėjas (kaip yra daugelyje valstybių narių, įstaigos pasiteirauti funkcijoms atlikti galinčių skirti ir bet kurį kitą asmenį). Šiuo pasiūlymu siekiama, kad informacija lengviau pasiektų teismus, sumažėtų vis dar jaučiamas teisėjų nepasitikėjimas tinklu ir įstaigos pasiteirauti įgytų daugiau teisėtumo teisininkų atžvilgiu.

4.3 Tinklo vaidmuo taikant kitos valstybės narės teisę

Tinklo uždaviniai buvo papildyti siekiant, kad ateityje jis būtų svarbiausias pranešant teismams apie užsienio teisės turinį. 3 straipsnio 2 dalies b punktas iš dalies pakeistas siekiant nustatyti, kad, jei taikoma kitos valstybės narės teisė, teismai ar institucijos, į kurias kreiptasi, galėtų kreiptis į tinklą, kad gautų informacijos apie šios teisės turinį.

5 straipsnio 2 dalies a punkte įterpta antra dalis, kurioje nustatyta, kad įstaigos pasiteirauti savo valstybės narės teismams turi teikti informaciją, siekdamos padėti taikyti kitos valstybės narės teisę. Tuo tikslu įstaiga pasiteirauti, į kurią kreiptasi, pasitelkia į pagalbą visus tinklo savo valstybėje narėje narius. Siekiant užtikrinti besikreipiančiųjų institucijų nepriklausomumą, atsakyme pateikta informacija nesaisto nei įvairių tinklui priklausančių institucijų, kurios dalyvavo rengiant atsakymą, nei prašymą pateikusio teismo.

4.4 Įstaigų pasiteirauti ir centrinių valdžios institucijų ryšiai

Siekiant veiksmingiau taikyti sprendimo 6 straipsnio 2 dalį, naujoje pastraipoje nustatytas mažiausias kiekvienos valstybės narės tinklo įstaigų pasiteirauti ir centrinių institucijų susitikimų per metus skaičius. Iš tikrųjų labai svarbu, kad Europos Sąjungoje abiejų kategorijų tinklo nariai keistųsi nuomonėmis ir nuolat bendradarbiautų.

4.5 Įstaigų pasiteirauti veiklos stiprinimas

5 straipsnio 2 dalyje, susijusioje su įstaigų pasiteirauti funkcijomis, įterpiamas f punktas, siekiant nustatyti, kad šios įstaigos teiktų dvimetę veiklos ataskaitą.

- 8 straipsnis, iš pradžių taikytas tik ryšio priemonėms, kuriomis naudojasi įstaigos pasiteirauti, performuluotas siekiant, kad tinkle būtų greičiau nagrinėjami teisminio bendradarbiavimo prašymai. Pagal kai kurių įstaigų pasiteirauti pateiktus duomenis[9] 2007 m. prašymai buvo išnagrinėjami vidutiniškai per septynias darbo dienas. Tačiau tarp įstaigų pasiteirauti yra skirtumų, be to, buvo pranešta, kad kai kurie prašymai buvo nagrinėjami gana ilgai. Taigi tinklo veikla pateisinama ankstesnių bendradarbiavimo struktūrų – pirmiausia centrinių valdžios institucijų ar diplomatinių kanalų – atžvilgiu, nes juo naudojantis galima greičiau ir sklandžiau išnagrinėti prašymus.

---

[9] Tik 6 tinklo įstaigų pasiteirauti pateikti duomenys.

Komisija, atsižvelgdama į įstaigų pasiteirauti pastabas, tvarkys apsaugotą elektroninį šių įstaigų duomenų apie teisminį bendradarbiavimą registrą. Taip Komisija galės reguliariai teikti tinklui su teisminio bendradarbiavimo prašymais susijusius statistinius duomenis. Tai leis tobulinti prašymų registre registravimą, surinkti patikimus ir išsamius duomenis apie prašymus ir su jais susijusius klausimus, kuriuos nagrinėja tinklas, ir nustatyti tikslų sunkumų ir naudojamų priemonių pobūdį.

9 straipsnis iš dalies pakeistas, kad valstybės narės į įstaigų pasiteirauti susitikimus galėtų siųsti ne keturis, o šešis atstovus. Taigi jos galės siųsti daugiau teisėjų ir ekspertų į teminius susitikimus, rengiamus pagal 10 straipsnio 1 dalies b ir c punktus.

4.6 Pagalba piliečiams siekiant teisingumo

3 straipsnio 1 dalies b punktu į tinklo uždavinius ir veiklą įtraukiama pagalba piliečiams siekiant teisingumo. Iš tikrųjų 9 konstatuojamąja dalimi buvo nustatytas sprendimo tikslas „*padėti asmenims, besibylinėjantiems kitų valstybių narių teismuose, pasiekti teisingumą*“, tačiau pagal 14 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnį šios pastangos apėmė tik visuomenei skirtos sistemos sukūrimą.

Hagos programoje pabrėžiamas piliečių galimybių siekti teisingumo didinimas ir nuo 2002 m. buvo priimti keli šios srities Bendrijos teisės aktai[10]. Šis pasiūlymas leis tinklui veiksmingiau įgyvendinti šias naujas priemones.

Į 5 straipsnio 2 dalį įterptas c *a* punktas, kuriame patikslinama, kad įstaigos pasiteirauti tiesiogiai praneša visuomenei apie atitinkamus Bendrijos bei tarptautinės teisės dokumentus ir apie valstybių narių vidaus teisę, ir pabrėžiama teisė siekti teisingumo civilinėse bylose. Šį darbą nuo šiol atliks ir už jį bus atsakingos valstybių narių įstaigos pasiteirauti, t. y. bus dirbama piliečiams artimiausiu lygmeniu.

Sprendimo III antraštinės dalies formuluotė iš dalies pakeista siekiant, kad iš jos būtų matyti nauja tinklo prioritetinė sritis – visuomenės informavimas.

Paaiškėjo, kad yra kliūčių, pirmiausia susijusių su turimais ištekliais, trukdančių piliečiams tiesiogiai kreiptis į įstaigas pasiteirauti, kaip numatyta sprendimo 19 straipsnyje. Todėl Komisija iš pradžių 13 a straipsnyje siūlo, kad įstaigos pasiteirauti valstybėse narėse laipsniškai būtų atveriamos visuomenei, naudojant tik tinkamiausias technologines priemones. Šis pasiūlymas vis dėlto leis tinklui veiksmingai taikyti šias naujas priemones visuomenės atžvilgiu.

Iš dalies pakeistas 17 straipsnio 4 dalies b punktas, susijęs su Komisijos vaidmeniu visuomenei skirtoje tinklo informacinėje sistemoje. Komisija užtikrins pagal 14 straipsnį į informacinę sistemą įtrauktos informacijos apie atitinkamus Bendrijos teisės aspektus ir procedūras, įskaitant Bendrijos teismų praktiką, taip pat visų bendrųjų sistemos puslapių vertimą į oficialias Bendrijos institucijų kalbas. Be to, vadovaudamasi išlaidų veiksmingumo motyvais ir atsižvelgdama į turimus išteklius, Komisija užtikrins, kad į šias kalbas būtų išversti ir 15 straipsnyje nurodyti informacijos lapai. Nuo 2003 m. įgyta patirtis atskleidė, kad

---

[10] Tai direktyva dėl teisinės pagalbos, Direktyva dėl kompensacijos nusikaltimų aukoms, Reglamentas, nustatantis Europos mokėjimo įsakymo procedūrą, ir Reglamentas, nustatantis ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, kurio nuostatose, siekiant užtikrinti tinkamą jo taikymą, pateikiama aiški nuoroda į tinklo vaidmenį (24 ir 28 straipsniai).

rinkoje trūksta išteklių šiai informacijai per priimtiną laiką išversti į visas kalbas. Šis klausimas turės būti įtrauktas į *e. teisingumo* iniciatyvą, pagal kurią bus numatytos priemonės, kurios palengvins informacijos visuomenei vertimą.

4.7 Ryšiai su kitais tinklais ir kai kuriomis tarptautinėmis organizacijomis

Pridėtas 12 a straipsnis siekiant, kad tinklas užmegztų su kitais Europos tinklais mainų ir bendradarbiavimo ryšius, lengvinančius teisminių sistemų bendradarbiavimą ar padedančius siekti teisingumo.

Minėtoje ataskaitoje Komisija buvo tos nuomonės, kad reikia plėtoti esamą teisminio tinklo ir Europos vartotojų centrų tinklo (ECC-Net) sąveiką taip, kad būtų galima, pavyzdžiui, vartotojui, kurio ginčo nebuvo galima išspręsti, kreipusis į ECC-Net tinklą, siekiant teisingumo pasinaudoti konkrečia teisminio tinklo pagalba. Šis pasiūlymas būtinas dar ir dėl to, kad nuo 2009 m. sausio 1 d. pradedamas taikyti Reglamentas Nr. 861/2007, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą.

Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tinklas gali užmegzti ryšius su kitais teisminio bendradarbiavimo tinklais, įsteigtais trečiųjų valstybių, taip pat su teisminį bendradarbiavimą plėtojančiomis tarptautinėmis organizacijomis. Tai galėtų būti, pavyzdžiui, ne tik Lotynų Amerikos tarptautinio teisminio bendradarbiavimo tinklas (*IberRed*)[11], kuriame dalyvauja Ispanija ir Portugalija, bet ir kiti regioniniai teisminiai tinklai. Tarp šiame straipsnyje išvardytų tarptautinių organizacijų minima Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, prie kurios Bendrija prisijungė 2007 m. balandį.

4.8 Jungtinės Karalystės, Airijos ir Danijos pozicija

Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja bendradarbiaujant srityse, kurioms taikoma Sutarties IV antraštinė dalis, jeigu jos nepraneša apie savo norą dalyvauti pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 3 straipsnį.

Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą, nėra jo saistoma ir neprivalo jo taikyti pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 1 ir 2 straipsnius. Tačiau 11 a straipsnis įterptas siekiant įteisinti praktiką, pagal kurią Danija galėjo dalyvauti stebėtojos teisėmis tinklo susitikimuose, nors ji šio sprendimo netaikė. 2007 m. liepos 1 d. įsigaliojo Europos bendrijos ir Danijos susitarimas, išplečiantis dviejų civilinės teisenos srities reglamentų nuostatų taikymą šiai valstybei narei[12], todėl labai svarbu, kad Danija aktyviai dalyvautų tinklo veikloje.

4.9 Tinklas ir tarptautinis bendradarbiavimas

---

[11] 2004 m. spalį įsteigtas *IberRed* tinklas – tai struktūra, sudaryta iš 23 Lotynų Amerikos šalių įstaigų pasiteirauti, kurios tikslas – gerinti teisminę pagalbą civilinėse ir baudžiamosiose bylose ir stiprinti šių šalių bendradarbiavimą.

[12] Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimas, išplečiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo nuostatų taikymą Danijai, ir Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimas, išplečiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse nuostatų taikymo, OL L 120, 2006, p. 22–23.

Pagal praktiką, nusistovėjusią nuo 2002 m.[13], naujojo 11 a straipsnio 2 dalis leis pakviesti stojančiąsias šalis nuo prisijungimo akto pasirašymo dienos dalyvauti stebėtojų teisėmis tinklo susitikimuose. Ši priemonė padės joms tinkamai pasirengti įsitraukti į tinklo veiklą. Pasiūlymu priemonės taikymas bus išplėstas ir šalims kandidatėms.

4.10 Vertinimas

Naujajame 19 straipsnyje nustatyta, kad Komisija kas trejus metus pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui tinklo veiklos ataskaitą.

---

13 Stojančiosiomis šalimis laikomos tos šalys, su kuriomis baigtos derybos ir pasirašyta Stojimo sutartis (pvz., Rumunija ir Bulgarija 2006 m.). Šalimis kandidatėmis laikomos tos šalys, su kuriomis pradėtos ir tebevyksta derybos (Turkija, Kroatija, BJRM). 10 valstybių narių, įstojusių į ES 2004 m. gegužės 1 d., buvo pakviestos nuo 2002 m. gruodžio mėn. dalyvauti tinklo susitikimuose stebėtojų teisėmis. Bulgarija ir Rumunija tinklo susitikimuose stebėtojų teisėmis dalyvauja nuo 2005 m.

2008/0122 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2001/470/EB, sukuriantis Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 61 straipsnio c punktą ir 67 straipsnio 5 dalies antrąją įtrauką,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą[14],

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[15],

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos,

kadangi:

(1) Europos valstybių narių teisminis tinklas civilinėse ir komercinėse bylose sukurtas Tarybos sprendimu 2001/470/EB[16], manant, kad siekiant sukurti Bendrijoje laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, būtina gerinti, paprastinti ir spartinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą, taip pat padėti asmenims, besibylinėjantiems kitų valstybių narių teismuose, siekti teisingumo. Šis sprendimas taikomas nuo 2002 m. gruodžio 1 d.

(2) Europos Vadovų Tarybos 2004 m. lapkričio 4–5 d. priimtoje Hagos programoje „Laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“[17] nustatyta, kad ateityje turi būti dedama daugiau pastangų siekiant padėti piliečiams siekti teisingumo ir palengvinti teisminį bendradarbiavimą civilinėse bylose. Šioje programoje ypač pabrėžiama, kad būtina veiksmingai įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos priimtus civilinės srities teisės aktus, taip pat skatinti teisininkų bendradarbiavimą siekiant geresnės praktikos.

(3) Pagal Sprendimo 2001/470/EB 19 straipsnį 2006 m. gegužės 16 d. Komisija pateikė tinklo veikimo ataskaitą[18]. Šioje ataskaitoje daroma išvada, kad nors iš esmės pasiekė 2001 m. nustatytus tikslus, tinklas dar neveikia visu pajėgumu.

---

14 OL C […], […], p. […].
15 OL C […], […], p. […].
16 OL L 174, 2001 6 27, p. 25.
17 OL C 53, 2005 3 3, p. 1.
18 2006 m. gegužės 16 d. Komisijos ataskaita Tarybai, Europos Parlamentui ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui apie Tarybos sprendimo 2001/470/EB, sukuriančio Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, taikymą. COM(2006) 203 galutinis.

(4) Siekiant užtikrinti Hagos programos tikslų, susijusių su teisminio bendradarbiavimo stiprinimu ir pagalba piliečiams siekti teisingumo, įgyvendinimą, taip pat atsižvelgiant į numatomą tinklo uždavinių daugėjimą ateityje, reikėtų atnaujinti teisinį tinklo pagrindą, kuris suteiktų jam daugiau veiklos galimybių.

(5) Pirmiausia būtina pasiekti, kad tinklo veikla valstybėse narėse būtų labiau siejama su nacionaline įstaiga pasiteirauti, taigi būtina didinti jos įtaką tiek pačiame tinkle, tiek teisėjams, teisininkams ir pilietinei visuomenei.

(6) Šiam tikslui pasiekti reikia, kad kiekvienos valstybės narės pagrindinė įstaiga pasiteirauti visą savo veiklą skirtų tinklo užduotims atlikti ir taip netrukdoma vykdytų Sprendime 2001/470/EB numatytas funkcijas.

(7) Kai Bendrijos akte ar tarptautinėje konvencijoje numatyta taikyti kitos valstybės narės teisę, ateityje tinklo įstaigos pasiteirauti turi atlikti svarbų vaidmenį pranešant valstybių narių teisminėms ir neteisminėms institucijoms apie užsienio teisės turinį.

(8) Įstaigos pasiteirauti turėtų sparčiai nagrinėti bendradarbiavimo prašymus, kaip numatyta bendruosiuose sprendimo tiksluose.

(9) Siekiant įgyvendinti Sprendime 2001/470/EB nustatytus tikslus, susijusius su teisminio bendradarbiavimo Europos Sąjungoje gerinimu ir pagalba piliečiams siekiant teisingumo, teisininkai, tiesiogiai dalyvaujantys taikant civilinės teisenos srities Bendrijos ir tarptautinės teisės aktus, tarpininkaujant jų nacionalinėms organizacijoms, turėtų tapti tikraisiais tinklo nariais.

(10) Siekiant labiau išplėtoti tinklo veiklą, kuria padedama piliečiams siekti teisingumo, taip pat reikėtų, kad valstybių narių įstaigos pasiteirauti laipsniškai taptų prieinamos visuomenei naudojant šiuolaikines ryšių priemones.

(11) Siekiant padidinti Europos Sąjungos teisėjų savitarpio pasitikėjimą ir pagerinti prie šio tikslo įgyvendinimo prisidedančių Europos tinklų sąveiką, reikia, kad tinklas galėtų nuolat bendradarbiauti su kitais Europos tinklais, siekiančiais tokių pat tikslų, pirmiausia su teisminių institucijų ir teisėjų tinklais.

(12) Siekiant prisidėti prie tarptautinio teisminio bendradarbiavimo skatinimo, reikia, kad tinklas plėtotų ryšius su kitais teisminio bendradarbiavimo tinklais pasaulyje ir su tarptautinėmis organizacijomis, kurios skatina tarptautinį teisminį bendradarbiavimą.

(13) Siekiant nuolat stebėti pažangą, pasiektą įgyvendinant šiame sprendime iškeltus tikslus, reikėtų, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teiktų tinklo veiklos ataskaitas.

(14) Todėl reikia iš dalies pakeisti Tarybos sprendimą 2001/470/EB.

(15) Šiame sprendime nustatytų tikslų – stiprinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą ir padėti kitų valstybių narių teismuose besibylinėjantiems asmenims siekti teisingumo – valstybės narės negali deramai pasiekti, jie gali būti tinkamiau pasiekti Bendrijos lygiu, todėl Bendrija gali imtis priemonių, vadovaudamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatytu subsidiarumo principu. Pagal minėtame Sutarties straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame sprendime išdėstytos tik tos priemonės, kurios būtinos jame nustatytiems tikslams pasiekti.

(16) [Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 3 straipsnį šios valstybės pranešė apie norą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą.]

(17) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių, 1 ir 2 straipsnius ši valstybė nedalyvauja priimant šį sprendimą, todėl nėra jo saistoma ir neprivalo jo taikyti,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimas 2001/470/EB iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

i) c punkte žodžiai „bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose“ pakeičiami žodžiais „teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose“, ii) įterpiamas e punktas:

„e) ryšio palaikymo teisėjai ir prokurorai, kurių pareigybė nustatyta 1996 m. balandžio 22 d. Bendraisiais veiksmais 96/277/TVR ir kurie yra atsakingi už bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose“;

b) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) antroji pastraipa pakeičiama taip:

„Jei valstybė narė paskiria keletą įstaigų pasiteirauti, vieną jų paskiria pagrindine ir užtikrina, kad veiktų tinkami jų koordinavimo mechanizmai. Asmuo, paskirtas vienintele ar pagrindine įstaiga pasiteirauti, atlieka tik šiame sprendime numatytas įstaigos pasiteirauti funkcijas, neprisiimdamas jokių kitų funkcijų, pirmiausia tų, kurios minimos sprendimo 1 dalies b, c, d ir e punktuose.“

ii) įterpiama tokia pastraipa:

„Jei pagal 2 dalį paskirta įstaiga pasiteirauti nėra teisėjas, atitinkama valstybė narė paskiria teisėją padėti jai palaikyti ryšius su vietos teisminėmis institucijomis. Šis teisėjas yra tikrasis tinklo narys.“

c) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės nurodo 1 dalies b, c ir e punktuose minimas institucijas. Pagal 1 dalies e punktą jei valstybėje narėje yra kelios tam tikrai teisininkų profesijai nacionaliniu lygmeniu atstovaujančios asociacijos, valstybė narė turi užtikrinti, kad šiai profesijai būtų deramai atstovaujama tinkle.“

d) 5 dalyje žodžiai „1 dalyje“ pakeičiami žodžiais „1 ir 2 dalyse“.

2) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) padėti visuomenei veiksmingai siekti teisingumo, pirmiausia teikiant informaciją apie Bendrijos ir tarptautinės teisės aktų, susijusių su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse ir komercinėse bylose, veikimą.“

b) 2 dalies b punkte įterpiami tokie žodžiai:

„pirmiausia, jei taikoma kitos valstybės narės teisė, teismai ar institucijos, į kurias kreiptasi, gali kreiptis į tinklą, kad gautų informacijos apie šios teisės turinį“.

3) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies antroji pastraipa pakeičiama taip:

„Įstaigos pasiteirauti pagal kiekvienos valstybės narės nustatytą tvarką ir tais pačiais tikslais taip pat yra savo valstybės narės vietos teisminių valdžios institucijų ir 2 straipsnio 1 dalies e punkte minimų valdžios institucijų žinioje.

b) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) a punktas pakeičiamas taip:

„a) 3 straipsnyje nustatyta tvarka teikia kitoms įstaigoms pasiteirauti, 2 straipsnio 1 dalies b, c, d ir e punktuose minėtoms valdžios institucijoms ir savo valstybės narės vietos teisminėms valdžios institucijoms visą informaciją, būtiną sklandžiam valstybių narių teisminiam bendradarbiavimui, kad joms būtų lengviau parengti teisminio bendradarbiavimo prašymus ir užmegzti tinkamiausius tiesioginius ryšius; pirmiausia teikia visą informaciją, siekdamos padėti taikyti kitos valstybės narės teisę, taikytiną bylai ar aplinkybėms pagal Bendrijos ar tarptautinės teisės aktą. Tuo tikslu įstaiga pasiteirauti, kuriai pateikiamas toks prašymas, gali pasitelkti į pagalbą visas kitas savo valstybės narės valdžios institucijas, minimas 2 straipsnyje, kad jį patenkintų. Atsakyme pateikta informacija nesaisto nei įstaigų pasiteirauti, nei šių valdžios institucijų, nei prašymą pateikusios valdžios institucijos.“

ii) įterpiamas c *a* punktas:

„c) *a* praneša visuomenei apie Europos Sąjungos teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose, atitinkamus Bendrijos ir tarptautinės teisės aktus ir valstybių narių vidaus teisę, pirmiausia kiek tai susiję su teise kreiptis į teismą;“

iii) įterpiamas f punktas:

„f) rengia dvimetę veiklos ataskaitą, kurią pateikia tinklo narių susitikime.“

4) 6 straipsnio 2 dalyje įterpiama tokia pastraipa:

„Tuo tikslu kiekvienoje valstybėje narėje įstaiga ar įstaigos pasiteirauti ir kompetentingos valdžios institucijos susitinka bent kartą per metus kiekvienos valstybės narės nustatyta tvarka.“

5) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„8 straipsnis

Pagreitintas teisminio bendradarbiavimo prašymų nagrinėjimas

1. Įstaigos pasiteirauti nedelsdamos atsako į visus joms pateiktus prašymus ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo jų gavimo. Jei įstaiga pasiteirauti negali patenkinti prašymo per

dešimt dienų, apie tai glaustai praneša jo pateikėjui, nurodydama laiką, kurio, jos manymu, reikia norint į jį atsakyti.

2. Siekdamos kaip galima veiksmingiau ir greičiau atsakyti į 1 dalyje minimus prašymus, įstaigos pasiteirauti naudojasi tinkamiausiomis technologinėmis priemonėmis, kuriomis jas aprūpina valstybės narės.

3. Komisija tvarko apsaugotą elektroninį ribotos prieigos teisminio bendradarbiavimo prašymų ir atsakymų, minimų 5 straipsnio 2 dalies a, b, c, c*a* punktuose ir 13*a* straipsnyje, registrą. Įstaigos pasiteirauti užtikrina, kad Komisijai būtų reguliariai teikiama šiai sistemai kurti ir veikti būtina informacija.“

4. Komisija bent kartą per pusmetį įstaigoms pasiteirauti pateikia duomenis apie 3 dalyje minimus teisminio bendradarbiavimo prašymus ir atsakymus.“

6) 9 straipsnio 2 dalyje žodis „keturi“ pakeičiamas žodžiu „šeši“.

7) Įterpiamas 11*a* straipsnis:

„11a straipsnis

Stebėtojų dalyvavimas tinklo susitikimuose

1. Nepažeidžiant 1 straipsnio 2 dalies, Danijos atstovai gali dalyvauti 9 ir 11 straipsniuose minimuose susitikimuose.

2. Stojančiosios šalys ir šalys kandidatės gali būti pakviestos dalyvauti šiuose susitikimuose stebėtojų teisėmis. Trečiosios valstybės, 2007 m. spalio 30 d. Lugane pasirašytos Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo šalys, taip pat gali dalyvauti kai kuriuose tinklo susitikimuose stebėtojų teisėmis.

3. Šiuose susitikimuose gali dalyvauti vienas arba keli, tačiau bet kuriuo atveju ne daugiau kaip trys kiekvienos valstybės stebėtojos atstovai.

8) Įterpiamas 12*a* straipsnis:

„12a straipsnis

Ryšiai su kitais tinklais ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Tinklas bendradarbiauja su kitais Europos tinklais, siekiančiais tokių pat tikslų, pirmiausia su Europos teisminiu tinklu baudžiamosiose bylose ir Europos teisėjų mokymo tinklu.

2. Tinklas bendradarbiauja su Europos vartotojų centrų tinklu (ECC-Net). Europos teisminio tinklo civilinėse ir komercinėse bylose įstaigos pasiteirauti yra ECC-Net tinklo įstaigų pasiteirauti žinioje ir teikia joms visą reikalingą informaciją, galinčią padėti vartotojams siekti teisingumo.

3. Siekdamas atlikti 3 straipsnyje minimas užduotis, susijusias su tarptautinės teisės aktais, reglamentuojančiais teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose,

tinklas bendradarbiauja ir keičiasi patirtimi su kitais trečiųjų valstybių teisminio bendradarbiavimo tinklais, taip pat su teisminį bendradarbiavimą skatinančiomis tarptautinėms organizacijomis.

4. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Tarybai pirmininkaujančia valstybe nare ir kitomis valstybėmis narėmis, atsako už šio straipsnio įgyvendinimą.“

9) III antraštinės dalies pavadinimas pakeičiamas taip:

„III antraštinė dalis

Tinklo turima informacija ir visuomenės informavimas“.

10) 13 straipsnio 1 dalyje įterpiamas c punktas:

„c) 8 straipsnyje minima informacija.“

11) Įterpiamas 13*a* straipsnis:

„13a straipsnis

Įstaigų pasiteirauti visuomenei teikiama informacija

Tinklo įstaigos pasiteirauti laipsniškai atveriamos visuomenei, pasitelkiant tinkamiausias technologines priemones siekiant jai pranešti apie Bendrijos ar tarptautinės teisės aktų, reglamentuojančių teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose, turinį bei taikymą ir prireikus ją nukreipti į valdžios institucijas, atsakingas už konkretų šių aktų taikymą, pirmiausia į tas, kurios minimos 6 straipsnyje.“

12) 17 straipsnio 4 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) atsižvelgiant į turimus išteklius, užtikrina, kad informacija apie atitinkamus Bendrijos teisės aspektus ir procedūras, įskaitant Bendrijos teismų praktiką, taip pat bendrieji informacinės sistemos puslapiai ir 15 straipsnyje minimi informacijos lapai būtų išversti į kitas oficialiąsias Bendrijos institucijų kalbas, ir skelbia šią informaciją tinklo svetainėje.“

13) 19 straipsnis pakeičiamas taip:

„19 straipsnis

Vertinimas

Ne vėliau kaip […] [*per trejus metus nuo šio sprendimo įsigaliojimo*], o vėliau – kas trejus metus, Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia tinklo veiklos ataskaitą. Prireikus prie šios ataskaitos pridedami sprendimo pakeitimų pasiūlymai.“

14) 20 straipsnis pakeičiamas taip:

„20 straipsnis

Pranešimas

Ne vėliau kaip […] [*likus šešiems mėnesiams iki šio sprendimo įsigaliojimo datos*] valstybės narės praneša Komisijai 2 straipsnio 5 dalyje minimą informaciją.“

2 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja […].

Jis taikomas nuo […], išskyrus 2 ir 20 straipsnius, kurie taikomi nuo pranešimo apie sprendimą valstybėms narėms, kurioms jis skirtas, dienos.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Priimta Briuselyje […]

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*